

بررسی دیدگاه‌های اعضا هیات علمی و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان در مورد فرم ارزیابی کیفیت تدریس نظری اساتید (فرم الف)

شهین رئوفی^۱، علی شیخیان^۲، فرزاد ابراهیم زاده^۳، محمد جواد طراحي^۳، پروانه احمدی^۴

۱. مربی، عضو هیات علمی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

۲. استادیار، مدیر مرکز توسعه و آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی لرستان

۳. مربی، عضو هیات علمی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

۴. کارشناس ارزیابی مرکز توسعه و آموزش پزشکی

افلاک / سال سوم / شماره ۸ و ۹ / پاییز و زمستان ۱۳۸۶

چکیده

مقدمه و هدف: ارزشیابی استاد توسط دانشجویان آیندی است که هدف آن سنجش اثر بخشی تدریس و ارتقاء کیفیت آموزش است. در صورتیکه بطور صحیحی انجام شود گویای وضعیت عملکرد استاد بوده و ضمن تشخیص نقاط قوت و ضعف بعنوان عاملی کمک کننده در جهت بهبود فعالیتهای آموزشی ایشان موثر باشد، اما شواهد پژوهشی نشاندهنده آن است که برخی از سوالات آن از دیدگاه ارزیابی شوندهگان و ارزیابی کنندگان مناسب نیست. این مطالعه با هدف تعیین دیدگاههای اعضا هیات علمی و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان در مورد نقاط قوت و ضعف فرم ارزیابی کیفیت تدریس نظری اساتید (فرم الف) انجام شد.

مواد و روش ها: مطالعه از نوع توصیفی-مقطعی بوده و جامعه مورد مطالعه را ۱۲۰ نفر از اساتید و ۴۲۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان تشکیل می دادند، ابزار گرد آوری اطلاعات پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش بود، بخش اول شامل اطلاعات فردی شرکت کنندگان و بخش دوم شامل ۲۲ گویه فرم ارزیابی کیفیت تدریس نظری مصوب وزارت بهداشت و درمان بود، که در پنج درجه از بی نظر تا کاملا مناسب تقسیم بندی گردیده است. یافته‌ها با استفاده از آمار توصیفی به صورت درصد و فراوانی و جداول توزیع گزارش گردید.

یافته ها: تعداد ۹۶ نفر از اساتید و ۳۴۰ نفر دانشجویان در پژوهش شرکت کردند. از نظر ۶۲/۵٪ اعضا هیات علمی قدرت اداره و رهبری کلاس و از دیدگاه دانشجویان تسلط بر موضوع درس (۷۰/۳٪)، حضور به موقع در کلاس درس (۶۶/۸٪) و قدرت اداره و رهبری کلاس (۶۰/۶٪) جز جملات خوب و مناسب برای ارزیابی تدریس نظری اساتید بودند.

نتیجه گیری: اغلب اساتید و دانشجویان نظر سنجی از دانشجویان در ارزشیابی استاد را مناسب می دانستند و الویت های ارزشیابی در بیشتر موارد در تمامی گروهها یکسان بود. اما اکثر جملات از نظر شرکت کنندگان در پژوهش متوسط تشخیص داده شد که بهتر است با در نظر گرفتن ۶ حیطه دانش پژوهی و همکاری صاحب نظران و ذی النفعان جملات این فرم بررسی و تقویت شوند.

واژه های کلیدی: عضو هیات علمی، ارزشیابی، کیفیت تدریس

مقدمه

تدریس یک فرآیند گروهی و تعاملی دو طرفه است. در طی این فرآیند فراگیر و آموزش دهنده هر دو از یکدیگر تاثیر پذیری دارند (۱). بنابراین تدریس یک فعالیت است اما نه هر نوع فعالیتی، بلکه فعالیتی آگاهانه است که بر اساس هدف خاصی انجام می گیرد، فعالیتی که بر پایه وضعیت شناختی شاگردان انجام می پذیرد و موجب تغییر در آنان می گردد (۲). آموزش دهنده در خصوص گرفتن بازخورد از فراگیران از طریق ارزشیابی کلاس اقدام می نماید در مقابل سیستم آموزشی جهت دریافت بازخورد و ارزیابی میزان موفقیت برنامه درسی از ارزشیابی کیفیت آموزشی استفاده می نماید تا بتواند میزان دستیابی و یا انحراف از اهداف نهائی برنامه آموزشی را مشخص نماید (۱). مدل‌های مختلفی برای ارزشیابی اعضا هیات علمی وجود دارد. ارزشیابی توسط مسئولین، ارزشیابی به وسیله همکاران، خود ارزیابی و ارزشیابی توسط دانشجویان یکی از متداولترین روش‌ها بوده و امروزه کاربرد زیادی در دانشگاه‌های بزرگ دارد است (۳، ۴). موضوع ارزشیابی اعضا هیات علمی توسط دانشجویان در دانشگاه‌ها همیشه مورد بحث و بررسی بوده است (۵، ۶). زیرا اساتید معتقدند این شیوه، مکانیسم کاملی برای ارزشیابی ایفای نقش هیات علمی نیست (۷).

التمن^۱ معتقد است ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان می تواند منبع ارزشمندی برای بهبود کیفیت آموزش باشد، او اعتقاد خاصی به ارزشیابی تکوینی اعضا هیات علمی توسط دانشجویان دارد و آن را از این جهت که می تواند با ارائه بازخورد فوری فرصت مناسبی برای بهبود روش تدریس فراهم کند و سبب ارتقا یادگیری در فراگیران شود، ارزشمند می داند (۸). گاهی اظهار نظر دانشجویان در باره اساتید متاثر از عواملی چون عوامل اجرایی مربوط به تدریس، ویژگیهای درس، شخصیت استاد، ویژگی های دانشجویان و علاقه قبلی

و فعلی به موضوع درس می باشد که با موضوع ارزشیابی ارتباط چندانی ندارد (۹). در این روش معمولاً یک پرسشنامه نظر سنجی حاوی تعدادی سوال در باره فعالیت‌های آموزشی استاد در اختیار دانشجو گذاشته می شود تا از این نظر معلم خود را ارزشیابی کند (۱۰).

اگر پرسشنامه‌های نظر سنجی از دانشجویان با روائی و پایایی قابل قبول و با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی، اجتماعی و آموزشی تهیه و اجرا گردد و با نتایج حاصل از روش های دیگر ارزشیابی تکمیل گردد روش مفید و قابل استفاده‌ای خواهد بود. دانشجویان بعنوان عناصر اصلی آموزش می توانند بهترین منبع اطلاعاتی مورد نیاز جهت تعیین کیفیت تدریس و آموزش باشند (۱۱). فرم بررسی کیفیت تدریس نظری بنام فرم الف، یک فرم مصوب وزارتخانه‌ای حاوی ۲۲ سوال در حیطه‌های مختلف است که بر اساس مقیاس لیکرت در ۵ درجه خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم تقسیم بندی شده است و در هر نیم سال / آموزشی توسط واحد مرکز توسعه آموزش پزشکی بین دانشجویان توزیع و سپس جمع آوری می گردد، و به واحد ارزشیابی واقع در مرکز توسعه و آموزش پزشکی ارسال می شوند تا در آنجا توسط نرم افزار مخصوص تفسیر و در پایان هر ترم نتایج آن بصورت نیم رخ آموزشی به اطلاع اعضا هیات علمی رسیده و در ارزشیابی سالیانه استاد لحاظ می شود. اما برخی مطالعات نشان داده است که روایی فرم‌ها از نظر پوشش شاخص‌های مناسب مورد تردید است.

در خصوص نظرات اعضا هیات علمی در مورد این فرم پژوهش‌های مختلفی انجام شده است. در پژوهشی در چهارم ۳۶٪ اساتید نسبتاً موافق بودند که دانشجویان به طور آگاهانه فرم ارزشیابی را پر می کنند (۱۲). در حالیکه مطالعه‌ای در کاشان نشان داد که اکثر اساتید و دانشجویان فرم‌های ارزشیابی را فاقد اعتبار لازم برای سنجش نظرات واقعی دانسته‌اند (۱۳). از آنجا که

دموگرافیک نمونه‌ها مثل سن، جنس وضعیت تاهل و دانشکده محل خدمت بود. چون نمونه‌های اصلی در دو گروه متفاوت بودند در پرسشنامه اعضا هیات علمی علاوه بر اطلاعات فوق درجه علمی و مدرک تحصیلی و در پرسشنامه دانشجویان ترم و معدل نیز گنجانده شد. بخش دوم مشتمل بر ۲۲ جمله فرم الف (تدریس نظری) بود که با استفاده از مقیاس لیکرت به پنج بخش کاملاً مناسب، نسبتاً مناسب، نامناسب، کاملاً نامناسب و نظری ندارم، تقسیم بندی شد، و جهت تجزیه و تحلیل آماری بترتیب نمرات ۴، ۳، ۲، ۱، ۰ به آنها داده شد.

در نهایت با پی گیریهای مکرر تعداد ۹۶ پرسشنامه از هیات علمی و ۳۴۰ پرسشنامه از دانشجویان عودت داده شد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی استفاده شد که با استفاده نرم افزار Spss انجام گردید.

یافته ها

بطور کلی ۸۰٪ از اعضا هیات علمی و ۸۱٪ از دانشجویان در پژوهش شرکت کردند. فقط ۴۵/۹٪ از اعضا هیات علمی سن خود را اعلام نموده بودند که میانگین سنی آنها ۳۸/۸۴ سال با کمترین سن ۲۶ و بیشترین سن ۵۲ سال بود. در بین دانشجویان ۷۶/۱۷٪ سن خود را اعلام نموده که کمترین سن ۱۹ و بیشترین سن ۳۷ سال و میانگین سنی ۲۰/۹ سال بود.

۶۱/۱٪ اعضا هیات علمی مرد و ۷۰/۸٪ دانشجویان زن بودند. ۸۸/۱٪ از اعضا هیات علمی متاهل و ۹۲/۵٪ دانشجویان مجرد بودند.

بیشترین درصد (۵۲/۳٪) از اعضا هیات علمی استادیار، ۴۱٪ مربی و ۱۱/۱٪ دانشیار و بقیه نیز پست خود را اعلام ننموده بودند. ۶۷٪ در دانشکده پزشکی، ۲۱/۴٪ در دانشکده پرستاری و مامائی خرم آباد و الیگودرز و ۱۱/۶٪ در دانشکده بهداشت و پیراپزشکی مشغول بکار بودند. ۴/۲٪ مدرک فوق تخصص، ۴۶/۹٪ متخصص،

ارزشیابی استاد توسط دانشجو در نظام آموزشی کشور، بعنوان بخش مهمی از فرآیند ارزشیابی استاد می باشد، شناخت نقاط قوت و ضعف روند ارزشیابی به برنامه ریزان آموزش کمک می نماید تا با مشکلات و همچنین راهکارهای پیشنهادی آشنا و امکان اصلاح و ارتقا کیفیت آنرا فراهم آورد (۱۴). بنابراین این مطالعه با هدف تعیین نکات مثبت و منفی فرم ارزیابی تدریس تئوری از دیدگاه اعضا هیات علمی و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان انجام شد.

مواد و روش ها

این پژوهش یک مطالعه توصیفی - مقطعی بود که نظرات کلیه اعضا هیات علمی دانشگاه (۲۰ نفر)، و تعداد ۴۲۰ نفر از دانشجویان کلیه رشته ها در تمامی دانشکده‌های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی لرستان را مورد بررسی قرار داد.

روش نمونه گیری اعضا هیات علمی بصورت سرشماری و دانشجویان بصورت تصادفی ساده بود. تعداد دانشجویان با استفاده از فرمول $n = n \cdot z^2 \cdot p(1-p) / (d^2 + z^2 \cdot p(1-p))$ ۴۱۳ نفر محاسبه گردید که ۴۲۰ نفر در نظر گرفته شد. با توجه به آمار دانشجویان در آموزش کل دانشگاه، درصد تعداد پرسشنامه جهت هر دانشکده محاسبه و تحویل همکاران محترم طرح در دانشکده‌های مختلف گردید تا نظرات دانشجویان را بررسی کنند. بدین ترتیب تعداد ۷۰ پرسشنامه جهت دانشکده پزشکی، ۱۳۰ پرسشنامه جهت دانشکده پرستاری و مامائی و ۲۲۰ پرسشنامه جهت دانشکده‌های پیراپزشکی و بهداشت ارسال گردید.

نظرات اعضا هیات علمی توسط پژوهشگر و همکاران طرح از دانشکده‌های و بیمارستانها تحت پوشش دانشگاه (بیمارستان عسلیان، شهدای عشایر، شهید مدنی و بیمارستان اعصاب و روان) تهیه گردید. جهت گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش استفاده گردید، بخش اول شامل اطلاعات

بحث

همانطور که نتایج پژوهش نشان می دهد بیشترین تعداد اعضا هیات علمی را استادباران، متخصص تشکیل می داد که در بین رتبه های مختلف اعضا هیات علمی کمترین درصد نظر مثبت را نسبت به سوالات فرم الف داشتند، از نظر آنان اظهار نظر دانشجویان درباره استاد متأثر از عواملی است که با موضوع ارزشیابی ارتباط چندانی ندارد و صرفاً به ویژگیهای دیگر استاد مربوط می شود که موجب کم اعتباری این روش ارزشیابی می شود، این اظهار نظرها غالباً تحت تاثیر عوامل کلی از جمله شهرت استاد، ویژگیهای دیگری چون سخت و آسان گیری و طرز برخورد او قرار می گیرد و دانشجو پس از کسب اطلاعات کلی درباره استاد به آن جواب می دهد، در حقیقت همان نگرش کلی خود را ابراز می دارد و بیش از آنچه به روش و محتوای تدریس استاد توجه داشته باشد به ارزیابی اخلاق، رفتار و شخصیت استاد می پردازد (۱۴). در پژوهشی درجه ۷۶٪ اساتید معتقد بودند که دانشجویان بیشتر از آن که به روش محتوای تدریس استاد توجه داشته باشند به ارزیابی اخلاق، رفتار و شخصیت مدرس می پردازند (۱۲). اعضا هیات علمی مازندران عدم آگاهی و صداقت و دخالت دادن نظرات شخصی را در تکمیل پرسشنامه موثر می دانستند و معتقد بودند که این نوع ارزشیابی موجب خدشه دار شدن شأن استاد و دانشجو می گردد (۱۵). همچنین ۵۴٪/۳ اعضا هیات علمی دانشگاه اهواز معتقد بودند که ارزشیابی استاد توسط دانشجو رابطه استاد و دانشجو را خدشه دار می سازد (۱۶). البته از نظر اساتید عامل دیگری که ممکن است ارزشیابی دانشجو از استاد را متأثر نماید شخصیت و ویژگیهای خود دانشجویان است. انگیزه اصلی دانشجویان کسب دانش و معرفت است، لیکن نباید فراموش کرد که همه به یک اندازه از این انگیزه برخوردار نیستند، هدف تعدادی از دانشجویان یادگیری است اما هدف تعداد دیگری اخذ مدرک، گذراندن وقت و مسائل جنبی دیگر غیر از تحصیل است

۳/۱ دکترای حرفه ای ۵/۲٪ دکترای تخصصی (PHD) و ۴۰/۶٪ فوق لیسانس داشتند.

۲۳/۳٪ از دانشجویان در دانشکده پزشکی، ۳۶/۶٪ در دانشکده پرستاری و مامائی و ۴۰/۱٪ در دانشکده پیراپزشکی و بهداشت مشغول به تحصیل بودند. ۲۰/۷٪ سال اول، ۳۲/۸٪ سال دوم، ۶/۲٪ سال سوم، ۶/۲٪ سال چهارم و ۱/۴٪ سال ۴ بالای دانشجوی پزشکی و ۳۲/۶٪ هم سال تحصیلی خود را اعلام ننموده بودند. ۷/۵٪ از دانشجویان در رشته پزشکی، ۲۶/۷٪ در رشته های پرستاری و مامائی، ۲۹/۲٪ رشته بهداشت، ۹/۶٪ علوم آزمایشگاهی و ۲۷/۱٪ هم رشته خود را ننوشته بودند.

۵۲/۱٪ اعضا هیات علمی و ۴۰٪ از دانشجویان ارزشیابی استاد توسط دانشجو کاملاً مناسب می دانستند. یعنی ۴۲/۴٪ (زیر ۵۰٪) از تمامی شرکت کنندگان در پژوهش با استفاده از نظر دانشجویان جهت ارزشیابی موافق بودند.

نظر اعضا هیات علمی در مورد جملات فرم کیفیت تدریس نظری در جدول شماره ۱ و نظر دانشجویان در جدول شماره ۲ آمده است.

همانطور که در جدول شماره ۱ دیده می شود، از نظر اعضا هیات علمی گزینه عالی وجود نداشت، گزینه خوب از نظر آنان قدرت اداره و رهبری کلاس (سوال ۱۵) و ضعیف ترین گزینه هم ارزیابی استاد با توجه به امتحان گرفته شده (سوال ۲۲) گزارش شد. بقیه گزینه ها نیز متوسط ارزیابی شدند.

به نظر دانشجویان نیز سوال عالی در پرسشنامه وجود نداشت، گزینه های خوب از نظر آنان، تسلط بر موضوع درس (سوال ۱۲)، حضور به موقع در کلاس (سوال ۱) و قدرت اداره و رهبری کلاس (سوال ۱۵) و ضعیف ترین جمله هم ارزیابی در شروع، حین و پایان تدریس بود بقیه گزینه ها هم متوسط ارزیابی شدند.

تدریس موثر، اکثر محققین شواهد و دلایل زیادی بر صحت و اعتبار نظرات دانشجویان ارائه می نمایند (۲۴، ۲۵).

منفی ترین جمله از نظر اساتید شیوه امتحان گرفتن و از نظر دانشجویان ارزیابی در شروع، حین و پایان تدریس بود. در مطالعه کرمان نیز از نظر اعضا هیات علمی انجام آزمون های مختلف در طول ترم کمترین میانگین را گرفته بود (۲۲) و در مطالعه دیگر در بابل ارزیابی یادگیری دانشجویان در طول ترم کمترین مناسبت را بخود اختصاص داده بود (۲۳). به نظر اساتید انتخاب شیوه و نوع امتحان به استاد مربوط می شود و دانشجویان صلاحیت اظهار نظر در مورد آنرا ندارد. امتحان از دیرباز روشی استاندارد برای ارزیابی دانش افراد در زمینه های گوناگون بوده است. مک دونالد^۱ معتقد است اضطراب امتحان در بین دانشجویان و دانش آموزان معمول می باشد و به عنوان یک مشکل جدی محسوب می گردد و دانشجویانی که هنگام امتحان دستخوش اضطراب می شوند از پردازش اطلاعات آنان کاسته می شود و این امر اثر زیادی بر عملکرد تحصیلی آنان دارد (۲۶). سایر سوالات این فرم از نظر شرکت کنندگان در پژوهش متوسط تشخیص داده شد بنابراین پیشنهاد می شود با استفاده از مطالعه و کمک صاحب نظران و ذی نفعان در جهت تقویت موارد مذکور تلاش شود.

نتیجه گیری

این مطالعه نشان داد انجام ارزشیابی از نظر اغلب شرکت کنندگان لازم است. اما نگرش منفی برخی استادان نسبت به صداقت و آگاهی دانشجویان می تواند مربوط به عدم آشنائی استادان با تئوری های نقش مهم فراگیران در ارزشیابی باشد، که به نظر می رسد برای بهینه نمودن و اصلاح ابزار ارزشیابی، هم اندیشی بیشتر جهت نزدیکتر شدن دیدگاههای افراد درگیر در فرآیند ارزشیابی ضروری باشد تا این روند دقیقتر و کاملتر به اجرا گذاشته شود، در غیر اینصورت موجب ناکارآمدی ارزشیابی می گردد.

به همین دلیل نمی توان انتظار داشت همه دانشجویان فرآیند تدریس و فعالیتهای آموزشی اساتید را یکسان ارزیابی نمایند (۱۷). محققین معتقدند تصویری این اندازه منفی در ذهن استادان از عملکرد دانشجویان بیانگر واقعیت های نگران کننده در روند ارزشیابی بوده و به میزان قابل توجهی خطر عدم پذیرش نتایج ارزشیابی توسط استادان و بی اثر کردن آنرا در پی خواهد داشت (۱۵). از نظر اعضا هیات علمی بهترین سوال قدرت اداره و رهبری کلاس، و از نظر دانشجویان تسلط بر موضوع درس، قدرت اداره و رهبری کلاس و حضور به موقع در محیط آموزش بود. همانطور که مشاهده می شود در مورد اداره کلاس نظر هردو گروه مشابه است و از نظر اعضا هیات علمی تسلط بر موضوع درس و حضور بموقع در کلاس نیز امتیاز بالائی کسب نمودند. در مورد قدرت اداره کلاس محققین معتقدند پیشرفت تحصیلی فراگیران در کلاس هایی که بخوبی اداره می شوند بیشتر است (۱۸). در مطالعه ای در دانشگاه علوم پزشکی تهران ۳۷٪ دانشجویان بعد از اطلاعات علمی و شیوه تدریس، مدیریت کلاس را جز الویت های یک استاد خوب می دانستند (۱۹). همچنین در مطالعاتی که در کشور فرانسه و ناتینگهام انجام شد نیز سازماندهی و مدیریت کلاس و یاددهی به دانشجویان از نظر استادان از اهمیت بالائی در ارزشیابی برخوردار بوده است (۲۰، ۲۱). مطالعه ای در قزوین روی دانشجویان و مطالعاتی در کرمان، بابل و اهواز روی اعضا هیات علمی تسلط بر موضوع درس و حضور به موقع در کلاس جز بهترین جملات برگزیده شدند (۹، ۱۴، ۲۲، ۲۳، ۲۴). در مطالعه دیگری در دانشگاه علوم پزشکی بابل از نظر دانشجویان قدرت اداره و رهبری کلاس، تسلط بر موضوع درس، حضور به موقع در محیط آموزش به عنوان موارد مهم و در خور توجه اساتید در تدریس نظری خود ارزیابی شدند (۲۳). بنابراین علیرغم نظر مخالفین مبنی بر عدم صلاحیت و قابلیت دانشجویان در ارزشیابی اساتید و

تقدیر و تشکر

بدینوسیله از مسئولین محترم دانشگاه علوم پزشکی لرستان جهت تصویب این طرح وهمکاران محترم EDO در دانشکده های مختلف تشکر و قدردانی می شود.

جدول شماره ۱: فراوانی دیدگاه های اعضا هیات علمی در مورد نقاط قوت و ضعف فرم ارزشیابی کیفیت تدریس دروس نظری اساتید

ردیف	آیتم های مورد ارزیابی	کاملاً مناسب	نسبتاً مناسب	نامناسب	کاملاً نامناسب	نظری ندارم
۱	در زمان مشخص در محیط آموزشی حضور می یابد	۵۷/۳	۲۶	۱۰/۴	۶/۳	-
۲	از تمام وقت کلاس با برنامه ریزی استفاده می کند	۵۸/۳	۱۹/۸	۱۷/۷	۴/۲	-
۳	درس را با شرحی از اهداف شروع می کند	۵۲/۱	۲۷/۱	۱۳/۵	۵/۲	۲/۱
۴	در ابتدای درس اهمیت موضوع را بیان می کند	۵۷/۳	۲۰/۸	۱۶/۷	۵/۲	-
۵	تناسب مطالب را با سطح علمی فراگیران رعایت می کند	۵۴	۲۴	۱۲/۵	۸/۳	۱
۶	مطالب ضروری را در اولویت تدریس قرار می دهد	۵۴/۲	۱۸/۸	۱۷/۷	۸/۳	۱
۷	توالی مطالب را در تدریس رعایت می کند	۵۲/۱	۲۸/۱	۱۰/۴	۴/۲	۲
۸	حین درس مثالهای کاربردی و تمرینات مفید ارائه می دهد	۵۷/۳	۲۲/۹	۱۳/۵	۴/۲	۲/۱
۹	بسته به شرایط، فراگیران را در بحث و کارگروهی شرکت می دهد	۴۷/۹	۲۲/۹	۲۰/۸	۵/۲	۳/۱
۱۰	در صورت لزوم از وسایل کمک آموزشی استفاده می کند	۵۰	۲۸/۱	۱۲/۵	۸/۳	۱
۱۱	از وسایل کمک آموزشی موجود به طور موثر استفاده می کند	۴۴/۸	۲۶	۱۵/۶	۱۰/۴	۳/۱
۱۲	بر موضوع درس تسلط دارد	۵۸/۳	۱۶/۷	۱۴/۶	۹/۴	۱
۱۳	مطالب ارائه شده را در پایان درس جمع بندی می کند	۴۹	۲۶	۱۳/۵	۹/۴	۲
۱۴	متون آموزشی مناسب تهیه یا منبع مناسب را معرفی می کند	۳۶/۵	۳۴/۴	۱۶/۷	۹/۴	۳/۱
۱۵	قدرت اداره و رهبری کلاس را دارد	۶۲/۵	۱۶/۷	۱۴/۶	۶/۳	-
۱۶	ایجاد انگیزه بیشتر برای مطالعه و پژوهش می کند	۵۳/۱	۲۵	۱۴/۶	۶/۳	-
۱۷	به امور آموزش، مشاوره و رفع مشکلات فراگیران علاقمند و وقت کافی در این جهت صرف می کند	۴۵/۸	۲۷/۱	۱۷/۷	۸/۳	۱
۱۸	به فراگیران کمک می کند مسئولیت حرفه ای و وظایف خود را بشناسند	۴۵/۸	۳۱/۳	۱۵/۶	۷/۳	-
۱۹	موازن اخلاقی را رعایت می کند	۴۹	۳۱/۸	۹/۶	۹/۶	۳
۲۰	در شروع، حین و پایان تدریس یادگیری فراگیران را ارزیابی می کند	۴۴/۸	۲۸/۱	۱۷/۷	۷/۳	۲
۲۱	از ابتدای دوره فراگیران را با نحوه ارزشیابی آشنا می کند	۴۲/۷	۳۴/۴	۱۴/۶	۶/۳	۲
۲۲	در صورتی که با استاد مربوطه امتحان داده اید، ارزشیابی وی جهت سنجش آموخته های فراگیران چگونه بوده است	۲۷/۱	۲۶	۲۱/۹	۱۸/۸	۶/۲

جدول شماره ۲: فراوانی دیدگاه های دانشجویان در مورد نقاط قوت و ضعف فرم ارزشیابی تدریس دروس نظری اساتید

ردیف	آیتم های مورد ارزیابی	کاملاً مناسب	نسبتاً مناسب	نامناسب	کاملاً نامناسب	نظری ندارم
۱	در زمان مشخص در محیط آموزشی حضور می یابد	۶۶/۱۸	۲۱/۵	۵/۳	۲/۱	۴/۴
۲	از تمام وقت کلاس با برنامه ریزی استفاده می کند	۵۷/۴	۳۱/۸	۵/۹	۱/۸	۳/۳
۳	درس را با شرحی از اهداف درس شروع می کند	۵۰/۱۶	۳۲/۱۶	۸/۸	۲/۹	۵
۴	در ابتدای درس اهمیت موضوع را بیان می کند	۵۰/۳	۳۲/۱۱	۹/۱	۲/۹	۵/۱۶
۵	تناسب مطالب را با سطح علمی فراگیران رعایت می کند	۵۲/۱	۲۹/۴	۹/۱	۴/۴	۶
۶	مطالب ضروری را در اولویت تدریس قرار می دهد	۵۰/۹	۳۰/۳	۸/۸	۲/۶	۷/۳
۷	توالی مطالب را در تدریس رعایت می کند	۵۲/۱	۳۰/۳	۷/۶	۴/۱	۵/۸
۸	حین درس مثالهای کاربردی و تمرینات مفید ارائه می دهد	۵۶/۵	۲۹/۴	۷/۶	۱/۸	۴/۸
۹	بسته به شرایط ، فراگیران را در بحث و کارگروهی شرکت می دهد	۳۳/۵	۳۹/۴	۱۲/۶	۶/۸	۷/۶
۱۰	در صورت لزوم از وسایل کمک آموزشی استفاده می کند	۴۱/۵	۳۵/۹	۱۱/۵	۵/۹	۵/۳
۱۱	از وسایل کمک آموزشی موجود به طور موثر استفاده می کند	۳۷/۱	۳۲/۱	۱۷/۴	۸/۲	۵/۲
۱۲	بر موضوع درس تسلط دارد	۷۰/۳	۱۸/۸	۴/۷	۲/۹	۳/۳
۱۳	مطالب ارائه شده را در پایان درس جمع بندی می کند	۳۲/۱	۳۸/۵	۱۷/۱	۷/۱	۵/۲
۱۴	متون و جزوات آموزشی مناسب تهیه یا منبع مناسب را معرفی می کند	۶۰	۲۵/۶	۷/۶	۲/۶	۳/۸
۱۵	قدرت اداره و رهبری کلاس را دارد	۶۰/۱۶	۲۵	۷/۶	۲/۶	۳/۸
۱۶	ایجاد انگیزه بیشتر برای مطالعه و پژوهش می کند	۳۹/۷	۳۳/۸	۱۳/۲	۶/۲	۶/۲
۱۷	به امور آموزش، مشاوره و رفع مشکلات فراگیران علاقمند است و وقت کافی در این جهت صرف می کند	۳۳/۵	۳۰/۳	۱۵	۱۰/۹	۱۰/۲
۱۸	به فراگیران کمک می کند مسئولیت حرفه ای و وظایف خود را بشناسند	۴۱/۵	۳۱/۸	۱۲/۹	۷/۴	۶/۴
۱۹	موازین اخلاقی را رعایت می کند	۴۹/۲	۲۸/۸	۱۲/۹	۴/۴	۴/۷
۲۰	در شروع ، حین و پایان تدریس یادگیری فراگیران را ارزیابی می کند	۲۴/۴	۴۲/۱۶	۱۶/۲	۸/۵	۸/۲
۲۱	از ابتدای دوره فراگیران را با نحوه ارزشیابی آشنا می کند	۴۲/۱۶	۳۳/۲	۱۰/۳	۵	۸/۸
۲۲	در صورتی که با استاد مربوطه امتحان داده اید، ارزشیابی وی جهت سنجش آموخته های فراگیران چگونه بوده است	۳۴/۷	۲۶/۵	۸/۵	۷/۹	۲۲/۳

منابع

۱. دل آرام معصومه. مقایسه تاثیر آموزش سخنرانی و بحث گروهی بر میزان یادگیری دانشجویان مامائی در درس بارداری وزایمان، دومین کنگره رویکردهای نوین در آموزش پرستاری ومامائی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ۱۳۸۵: ۳۹
۲. شعبانی حسن. مهارتهای آموزش و پرورش، روشها و فنون تدریس، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها، ۱۳۸۳: ۱۰۳
3. Report of the task force on student evaluation of teaching: university of North Carolina, Chapel Hill, April 1999(cited 2005); <http://www.UNC.edu/faculty>
4. Rahnema SH, Jennings F, Kroll P. Student perception of the instruction form as a tool for assessing instructor's teaching effectiveness, NACTA journal 2003 [cited 2007]; Available from: <http://findarticles.com/P/articles/mi>
5. Trout P. Flunking the test, the dismal record of student evaluation. [Citd 2008], Available from: <http://www.aaup.org/AAUP/publications/seres/academe.2000/JA/feat/trou.htm>
6. Ory JC. Faculty thoughts and concerns about student rating. New directions for teaching and learning 2001; 87: 3-10
7. Instructional policies, responsibilities and guidelines. [Citd 2008]; Available from: <http://www.trinity.edu/department/academediaffairs/hb/instrpol/evalcrse>
8. Aultmon LP. An unexpected benefit of formative student evaluation. College teaching. 2006, 54(3), 251-8
۹. سرچمی رامین، حسینی مسعود. تعیین دیدگاههای دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین در مورد اولویتهای
- ارزشیابی اساتید، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۱۳۸۱، ۲۲: ۳۳-۳۷
10. Hake RR. Problems with student evaluation: Is assessment the remedy? Woodland Hills, CA 91367, 2002, <Http://www.stu.ca/huut/hake.htm>
11. Glassic A. Standard for teaching in medical school; double or noting medical teacher 1999, 21: 543- 545
۱۲. نجفی پور صدیقه، امینی میترا. بررسی نظرات اساتید دانشکده علوم پزشکی جهرم نسبت به ارزشیابی استاد توسط دانشجو، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۱۳۸۱، ۲۲: ۷
۱۳. صابری فرزانه، اکبری حسین، باقری اعظم، حسینیان و معصومه، صبوری مریم. بررسی نظرات اساتید ودانشجویان در مورد فرم ارزشیابی اساتید علوم پایه توسط دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان، مجله ایرانی آموزش پزشکی ۱۳۸۱، ۱۴: ۸۶
۱۴. شکورنیا عبدالحسین، مطلق محمد اسماعیل، ملایری علی رضا، جهانمردی عبدالرضا. دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی جندی شاپور اهواز نسبت به عوامل موثر در ارزشیابی استاد، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ، پائیز وزمستان ۱۳۸۴، ۱۰۹-۱۰۱: (۲)۵
۱۵. رنجبرمنصور، وحید شاهی کوروش، محمودی میترا. بررسی دیدگاههای اعضا هیات علمی و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران در مورد ارزشیابی استادان توسط دانشجویان در سال ۱۳۸۴. مجله دانشگاه علوم پزشکی مازنداران ۱۳۸۵، ۱۶(۵۶): ۱۲۶-۱۳۵

۱۶. مطلق محمد اسماعیل، شکورنیا عبدالحسین. بررسی نظرات اساتید دانشگاه علوم پزشکی اهواز نسبت به ارزشیابی استاد، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۳۸۱، ۷: ۱۰۵
17. Fulada JS. Student evaluations of teaching: brought to you by computer. Br j Edu technol 2000, 31(1): 81-82
۱۸. مهرداد حسین. هنر تدریس، الگوها، روشها، متون و راهبردهای تدریس. تهران، دیدآوران، ۱۳۸۴: ۱۸
۱۹. اوسطی آشتیانی زهرا، حسین آبادی فرشته، مشکاتی زهرا. بررسی ویژگیهای یک استاد موثر از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران. مجموع مقالات ششمین همایش کشوری آموزش پزشکی- تهران، دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۸۲: ۸۴
20. Dennick R, Long term retention of teaching skill after-attending the teaching Improvement Project: a longitudinal-self Evaluation study. Med Teach 2003; 25(3):314-8
21. Malinowski JM, Gardenalo Barrier JH, Assessment of teaching methods of anesthesiology and intensive care medicine in Trance: opinions of teacher and residents. Ann Fr Anes the Reanim 2004, 23(2):124-31
۲۲. فتاحی زهرا، ادهمی اشرف، نوحی عصمت، نخعی نوذر، نظرات اعضا هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در مورد ارزشیابی استاد در سال تحصیلی ۱۳۸۱، مجله پزشکی هرمزگان ۱۳۸۴، ۹(۱): ۵۹-۶۶
۲۳. جوادیان یحیی، میری سید محمد، علیزاده نوائی رضا، کریمی پگاه. نظرات دانشجویان از نحوه تدریس نظری در دانشگاه علوم پزشکی بابل در سال ۸۱-۱۳۸۰، مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل، ویژه نامه مقالات آموزش پزشکی، ۱۳۸۲، ۲: ۵۹-۶۱
24. Sproule R. Student evaluation of teaching: a methodology critique of conventional practices 2005; Available from: [Http://epaa.asu.edu/epaa/V8N50](http://epaa.asu.edu/epaa/V8N50)
25. Carrascor FM, Ecavarria RA, Lazarevich IB. Student evaluation of teachers: an analysis of a 12year experience. Program and Abstracts. AMEE, conference Edinburg. 2004, Scotland UK: 4-152
26. Macdonalad R. Managing stress and exam anxiety. 2001; <http://www.student.pitt.edu/student-the-webpage/stress-mangment/stress/relaxation-html>